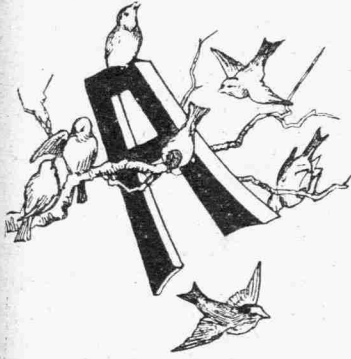

Ζ Α Κ Υ Ν Θ Ο Σ

ΠΟ τὰ τόσα σου νησιά, πατρίδα ἀγαπημένη,
Ἐνα παντοῦ καὶ πάντοτε μὲς στὴν καρδιά μου μένει.
Τὴν ὥρα ποῦ τὸ γέννησεν ἡ γαλανὴ μητέρα
Τοῦδωσε πρῶτο δῶρο της τὸν ἀρμυρὸν ἀγέρα
Τὸ Μπάτνι, μὲς στὴ χειμωνιά τὴ ζέστη νὰ τοῦ φέρη,
Καὶ τὴ δροσοῦλα τὴν καλὴ σὰν ἔρθῃ καλοκαίρι.
Καὶ πότε μὲ τὸ χτύπο της γλυκὰ τὸ νανουρίζει
Κι ὄνειρα χίλια ἀμίλητα στὸν ὕπνο του χαρίζει,
Πότε στοὺς βράχους ἄγρια τὸ κύμα της ξεσπάζει
Καὶ πέρα τὴν ἀκρογιαλιά μὲ τὸν ἀφρὸ σκεπάζει.
Ἐκεῖ πυκνὰ καὶ σκοτεινὰ τὰ δάση πρασινίζουν,
Κι ἀπὸ τὸ βάρος τὸ πολὺ στὸ χῶμα γονατίζουν
Τὰ φορτωμένα κλήματα στὰ πλουτοφόρα ἀμπέλια.
Ἐκεῖ παρθένες ντροπαλὲς μὲ τ' ἄδολά τους γέλια
Κάτω ἀπὸ τὴς πορτοκαλλιῆς τὴς ὄρες τους περνοῦνε,
Τὴν ὥρα περιμένοντας μ' ἄνθη νὰ στολιστοῦνε.
Ἐκεῖ στοὺς κάμπους τοὺς χλωροὺς τὰ ποταμάκια τρέχουν
Καὶ κρουσταλλένια, δροσερά, τὴς ῥοδοδάφνης βρέχουν
Ποῦναι μὲς στὸν καθρέφτη τους παντοτινὰ σκυμμένες.
Ἐκεῖ φυτρώνουν οἱ μυρτιὲς πρασινοφουντωμένες.
Ἐκεῖναι πάντοτε ἄνοιξη, καὶ πάντοτε λουλούδια,
Καὶ τῶν πουλιῶν χαρούμενα, γλυκόλαλα τραγούδια.

Καὶ ποῖο 'ναι τὸ καλὸ νησιὸ ὁπῶχει τέτοια χάρις ;

Ἦ Ζάκυνθος πεντάμορφη κ' ἰονικὸ καμάρι.

Οἱ Χάρες μὲ τὸν Ἔρωτα σὲ χρόνια περασμένα
Γιὰ τοὺς χοροὺς τοὺς θεϊκοὺς ἐδιάλεξαν ἐσένα.
Στὴν ἄσπρη σου τὴν ἀμμουδιὰν ἀφροντυμένες εἶδες
Νὰ παίζουν μὲ τὰ κύματα ξανθὲς Ὠκεανίδες.
Μέσα στὸν ἴσκιό τῶν πηγῶν Νυφούλες μαυρομάτες
Ἐκρούβουνταν, καὶ πείραζαν μὲ γέλια τοὺς διαβάτες.

Καὶ τώρα ἀκόμην ὁ Ἔρωτας κ' οἱ Χάρεις σ' ἀγαποῦνε,
Καὶ τώρα ἀκόμην στὶς πηγές Νεράϊδες ἀγρυπνοῦνε,
Καὶ τώρα τ' ἀκουσμένα σου, τ' ἀλόγιστα παιδιὰ,
Τραγούδια ἔχουν στὰ χεῖλια τους κι ἀγάπην στὴν καρδιά!

Κι ἂν κάπου κάπου ὁ γίγαντας ποῦ κοιτῆται στὸ χῶμα
Ζηλεύη τόσον ὁμορφιά ποῦ διαλαλεῖ τὸ στόμα,
Καὶ δέρνεται, λυσομανᾷ καὶ χαλασμὸ γυρεύη,
Μὰ ἡ Ὅμορφιά παντοτινὰ στὸν κόσμον βασιλεύει,
Καὶ κεῖ ποῦ ἐκεῖνος ἔφερε τὸν τρόμον καὶ τὴ φρίκην,
Αὐτὴ χαρίζει τὴ ζωὴ, τὴ γαλινιά, τὴ νίκη!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΝΟΣ.

ΖΑΚΥΝΘΟΣ

Διατηρῶ ζωηρὰν τὴν ἐκτάκτως περικαλλῆ εἰκόνα τῆς Ζακύνθου, ὡς ἐπαρουσιάσθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου τὴν τελευταίαν φορὰν, καθ' ἣν ἀνεχώρουν ἐκεῖθεν. Ἦτο πρῶτα Νοεμβρίου, μία τῶν θαυμασιῶν ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι ἀμφιβάλλεις ἂν προσημαινῶν ἡμέραν φθινοπώρου ἢ ἀνοίξεως. Ὁ ἥλιος, δίσκος λαμπρὸς ἄνευ ἀκτίνων ἔτι, μόλις εἶχεν ὑψωθῆ ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα, χρυσοεἰδῆ καὶ ἐλαφρῶς ροδιῶν ὑπεράνω τῆς σειρᾶς τῶν πελοποννησιακῶν ὄρέων, ἐπὶ τῶν ὁποίων τῆς Ζακύνθου ἡ φωτεινὴ ὠραιότης ἐπιρρίπτει αἴγλην ἐξιδανικέουσαν. Οὐδ' ἡ ἐλαχίστη ριπή ἐφέρετο ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ τὸ ὕδωρ ἤρεμοῦν εἶχε σχηματίσει ἀπέραντον ἀτόπτρον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀντενακλᾶτο ὁ κυανχυγῆς οὐρανὸς μὲ τὰ λευκά του νεφύδρια καὶ δάσος ὀλόκληρον ἰστών. Ἡ λέμβος μας ἐφέρετο ταχεῖα πρὸς τὸ ἡγκυροβολημένον ἀτμόπλοιον, ἐν ᾧ ἀπὸ τῶν ρυθμικῶς ἀνυψουμένων κωπῶν τῆς ἑσταζόντος εἰς τὴν θάλασσαν πληθῆς σαπφείρων καὶ ἀδαμάντων. Καὶ ἐφ' ὅσον ἀπεμακρυνόμεθα, ἐπὶ τοσοῦτον ἀπεκαλύπτετο πρὸ ἡμῶν εὐρύτερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον τὸ διπλοῦν πανόραμα τῆς πόλεως, ἐν ἀληθῆς καὶ πραγματικῶν ὑπεράνω, καὶ ἐν ὄνειρῶδες, ἀντίπουν, ἐντὸς τοῦ κατόπτρου τῆς θαλάσσης. Ἡ μακρὰ καὶ λευκὴ γραμμὴ τῆς παραλίας, μὲ τὰς ἀποβάθρας τῆς, μὲ τὰς ἐξέδρας τῆς καὶ μὲ τὰς ὠραιὰς τῆς οἰκίας, διαφαινομένης μεταξὺ τῶν ἰστών τῶν κατὰ μῆκος τῆς προκυμαίας προσδεδεμένων πλοίων ἢ καμπύλη τοῦ ἐνετικῶ φρουρίου, ἢ ὑπερκειμένη τοῦ μικροῦ ἀμφιθεάτρου τῶν οἰκοδομῶν ἢ μακρὰ σειρά τῶν οἰκιῶν τοῦ Ἄμμου μὲ τὰς στοάς, ἀφ' ἧς ὑψοῦται παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τὸ κωδονοστάσιον τοῦ Ἁγίου ὕψηλόν, εὐγραμμον, κρύπττον ἐν ἐλαφρᾷ τινὶ ὀμίγῃ τὴν πυραμοειδῆ αὐτοῦ κορυφὴν ἐκεῖθεν ὁ βαρὺς ὄγκος τοῦ Θεάτρου, ἐσφηνωμένος μεταξὺ δύο κωδονοστασιῶν, τῆς χαμηλῆς σκιερᾶς πυραμίδος τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ τοῦ ἐλαφροῦ καὶ χαρίεντος πύργου

τῶν Ἁγίων Πάντων· οἱ σιδηροὶ σταυροί, οἱ ἐπὶ τῶν ἄλλων χαμηλοτέρων καὶ ἀφανεστέρων κωδονοστασιῶν, οἱ χωρίζοντες τῆδε κάκεισε τὸ σύμπλεγμα τῶν οἰκοδομῶν· οἱ ἔνθεν καὶ ἔνθεν κλείοντες τὸ θέαμα καταπράσινοι λόφοι, οἱ βυθιζόμενοι ἡρέμα εἰς τὴν θάλασσαν, μὲ τοὺς λευκοὺς μεμονωμένους τῶν οἰκίσκους ἢ τοὺς ναοὺς, τοὺς στίζοντας ζωηρῶς τὴν πρασιάν· ὁ ὑψηλὸς ἰσοβαφῆς Σκοπὸς μὲ τὰς ποικίλας του φωτοσκιάσεις καὶ μὲ τὸ χαρακτηριστικὸν του τροῦλον· μία ὑψηλὴ καπνοδόχος ἀτμομηχανῆς ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως, ἐλκρούσα τὸ βλέμμα περισσότερο ὄλων διὰ τοῦ ἐρυθροῦ αὐτῆς χρώματος καὶ ζωηρότατ' ἀντανακλωμένη ἐν τῇ θαλάσσει, — τοιαῦται ἦσαν αἱ κύριαι λεπτομέρειαι, καὶ ἄλλαι ἄπειροι μικραὶ καὶ φευγαλέαι, αἱ συνιστῶσαι τὸ πανόραμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐτρέφον οἱ ὀφθαλμοί μου. Ἀλλὰ τίς λόγος, ὅσον λεπτομερῆς καὶ ἂν γίνῃ, θὰ δυνηθῆ νὰ χρωματίσῃ καὶ νὰ ἐμψυχώσῃ τὰς λεπτομερείας, ὥστε ἀναπαραστήσῃ πρὸ τοῦ ἀναγνώστου ὁμοίως ἐκφραστικόν, ἐμψυχον, ζωηρὸν τὸ σύνολον, ὡς ἐλκεῖ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν διὰ τῶν γραμμῶν του, διὰ τῶν χρωμάτων του, διὰ τῆς αἴγλης του, εἰς πᾶσαν ὥραν καὶ εἰς πᾶσαν ἐποχὴν; Καὶ πῶς νὰ το περιγράψω ἐπὶ πλέον τὴν στιγμὴν ἐκείνην τῆς ἀνατολῆς, ἐν ᾧ ὁ ἥλιος ἀντανακλῶν τὸ ἀσθενές του κιτρινωπὸν φῶς ἐπὶ τῶν ὑαλωμάτων τῆς πόλεως, ἀνῆπτεν ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἐπὶ τῶν συμπλεγμάτων τῶν οἰκιῶν ὡσεὶ λαμπτήρας ἠλεκτρικούς, ἀρρήτου καλλονῆς, παρέχοντάς μοι τὴν ἰδέαν παιδρῶ τινος μειδιάματος, τὸ ὁποῖον μοι ἐμειδία οἰοεὶ τὸ τοπίον τῆς ὠραιᾶς πατρίδος, τὴν ὁποίαν ἐγκατέλειπον τὴν πρῶταν ἐκείνην, διὰ νὰ ἐπανιδῶ τίς οἶδε πότε καὶ πῶς; . . .

Πολλάκις ἔκτοτε, κατὰ τὰ δύο παρελθόντα ἔτη, ἀνεπόλησα τὴν εἰκόνα ταύτην τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς καλλονῆς, ὅταν αἱ περὶ τῶν ἀλλεπαλλήλων καὶ ἐπιμόνων σεισμῶν εἰδήσεις, μ' ἐνέβαλλον εἰς ἀνησυχίαν περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς νήσου καὶ μου ἀνεζωπύρουν τὸν φόβον, — φόβον τὸν ὁποῖον πᾶς Ζακύνθιος ἐκ τῶν δεδομένων τοῦ παρελθόντος ἔχει οἰοεὶ ἐμφυτον, — περὶ μελλούσης τινὸς καταστροφῆς. Κατὰ